

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Sentraladministrasjonen
Kultur- og idrettsavdelinga

Arkivsak: 06/00585

Ugradert

Arkivkode: _

Saksbeh: Ida Friis

Saksgang

Kultur-, nærings- og samferdselsutvalget

Møtedato

7. – 8.2.2007

Saksnr.

07/8

Høringsuttalelse til nasjonal evaluering av Den kulturelle skolesekken

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

KNS vedtar at det avgis følgende høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune:

- Finnmark fylkeskommune mener at Den kulturelle skolesekken er et viktig og nyskapende formidlingsprogram rettet mot barn og unge. Den kulturelle skolesekken som nasjonal satsing er iverksatt uten penger til administrasjon fra statlig hold i oppstartsfasen. Denne begrensningen for fylkeskommuner og kommuner er den klart største svakheten i hele satsingen.
- De nasjonale kunst og kulturinstitusjonene må også synes og virke i Finnmark. Finnmark fylkeskommune krever at Finnmark inkluderes i nasjonale ordninger slik at også grunnskoleelever i landets nordligste fylke får ta del i de samme formidlingsordninger som resten av landet.
- Det er viktig at det stilles krav til fleksible og turnévennlige program fra de produksjonsmiljøer som mottar offentlige midler for å skape program og tilbud til Den kulturelle skolesekken. Det vil i praksis si at produksjoner som tilfredsstiller krav til fleksibilitet bør premieres i tilskuddssammenheng slik at flere miljøer utvikler små og turnévennlige prosjekter som kan reise lange strekk, ha enkel teknisk rigg og spille på små skoler.
- Konkrete samarbeidsarenaer og felles møteplasser for kompetanseutvikling bør styrkes for å sikre en god faglig fundert brobygging mellom kultur- og skolesektor. Det er viktig å bygge nettverk og skape arenaer for å sikre god informasjon og veiledning om Den kulturelle skolesekken på alle forvaltningsnivå. DKS-sekretariatet bør være en tydeligere bidragsyter i denne brobyggingen og i informasjonsarbeidet.
- Finnmark fylkeskommune mener at det er ingen opplagt faglig eller verdimessig konflikt mellom formidling av profesjonell kunstopplevelse og stimulering av elevens egenaktivitet. De to formidlingsformene utfyller hverandre på en naturlig måte.

Vadsø, 24. januar 2007

Hans M. Ellingsen
fylkesråd

BAKGRUNN

Finnmark fylkeskommune er i elektronisk brev av 9. november 2006 fra Kultur- og kirkedepartementet (KKD) bedt om å komme med høringsuttalelse på rapporten *”Ekstraordinært eller selvfølgelig”* - en nasjonal evaluering av Den kulturelle skolesekken (DKS) i Norge. Intensjonen med høringen er ”å få et bedre bilde av hvordan Den kulturelle skolesekken fungerer og hvordan ordningen best kan videreutvikles og styrkes”. Saken legges frem for å vedta Finnmark fylkeskommunes høringsuttalelse.

BESKRIVELSE

Selv om konklusjonene fra evalueringen ennå ikke forelå ble det i mai 2006 slått fast av Kultur- og kirkedepartementet at Den kulturelle skolesekken er gått fra å være et prosjekt til å bli en permanent ordning.

DKS er et tiltak som gjennomføres i samarbeid mellom skole- og kultursektoren på alle forvaltningsnivå. Kulturdepartementet har ansvaret for pengene, mens kunnskapsdepartementet har ansvaret for arenaen der pengene skal brukes.

En nasjonal styringsgruppe med statssekretærer fra kulturdepartementet og kunnskapsdepartementet tar de viktigste beslutninger knyttet til fordelingen av tippemidlene til DKS. Det finnes også en nasjonal referansegruppe som er en faglig gruppe oppnevnt av de to departementene, med en funksjonstid til evalueringen av DKS er gjennomført. Referansegruppens mandat er å bidra til å utvikle innholdet i DKS og gi råd av faglig karakter til styringsgruppen og sekretariatet. Det operative ansvaret for DKS sentralt er lokalisert i sekretariatet i ABM-utvikling. Sekretariatet rapporterer til KKD og skal ha et nært samarbeid med Utdanningsdirektoratet. Evalueringen avdekker spenninger og reell uenighet på nasjonalt nivå mellom skolesektor og kultursektor.

Fylkesnivået skal forvalte og fordele statlige tilskudd fra tippemidlene, drive informasjonsarbeid om DKS, motivere og veilede kommunene og organisere, koordinere og samordne det profesjonelle kunst- og kulturtilbudet som tilbys kommunene fra fylkesnivå. Fylkeskommunene samarbeider med Fylkesmannens utdanningsavdeling (FM). Kommunen som skoleeier har ansvar for forankring og utvikling på den enkelte skole, og skal utvikle en lokal kulturell skolesekk tilpasset de lokale utfordringene. Evalueringen viser at samarbeidet mellom skole- og kultursektor er utfordrende i noen fylker og kommuner hvor kulturforskjeller mellom sektorene er store og hvor det er liten tradisjon for samarbeid.

DKS skulle være et utviklingsprosjekt som først skulle blomstre, for deretter å evalueres etter tre år. Evalueringen viser at mange sentrale aktører har mange gode intensjoner og velformulerte planer for realiseringen av DKS. Fra evalueringens ståsted kan det se ut til at det ikke alltid er samsvar mellom intensjoner og planer, og virkemidler som er tatt i bruk. Evalueringen viser at spørsmål om organisering og økonomi, innhold og kvalitet griper inn i hverandre og skaper noen nye muligheter for alle parter, men at det også finnes utfordringer og spenninger som setter noen begrensninger.

Det pekes på sterke spenningsforhold mellom skole og kultursektor i forhold til eierskap, innhold og kvalitet. Blant de mange aktørene på nasjonalt og regionalt nivå er det ulike syn på hvor langt mot kultursiden eller mot skolesiden DKS bør plasseres. Det stilles spørsmål om DKS skal være et kulturpolitisk tiltak som tilbys skolen, eller om skolen skal være delaktig med ansvar og

myndighet som følger med. Mens DKS-sekretariatet arbeider for å trekke Den kulturelle skolesekken mot en ren kunst- og kulturpolitisk ordning for visning av profesjonell kunst i skolen, arbeider Utdanningsdirektoratet for at ordningen skal være en kultur- og skolepolitisk ordning, realisert i samarbeid mellom kultur- og skolesektoren.

Evalueringen viser at kvalitet i Den kulturelle skolesekken først og fremst knyttes til hva som skjer i møtet mellom eleven og kunst- og kulturformidleren. Hva som skal være kvalitetskriterier i dette møtet er det uenighet om, og uenighet mellom ulike aktører belyser spenningen mellom kultur- og skolesektor. Her opereres med begreper som ovenfra-og-ned-perspektiv og nedenfra-og-opp-perspektiv, kommunikasjon i monologisk og dialogisk form, passivitet eller aktivitet i elevrollen etc. Kultursektoren har både et kulturpolitisk og et kunstpolitisk prosjekt som tradisjonelt går ut på å oppdra et publikum til kunsten, men også bidra til den generelle dannelsen gjennom kunst- og kulturmøter. Skolesektoren har på sin side et samfunnsprosjekt som går ut på sosialisering og kvalifisering til samfunnsdeltakelse. Disse to utgangspunkt beskrives som årsaker og innfallsvinkler til synet på formidlingsform overfor eleven.

Når det gjelder Finnmark, så er samarbeidet på regionalt nivå mellom fylkeskommunen og fylkesmannens utdanningsavdeling godt og baseres på mangeårig tradisjon på samarbeid og utveksling. Det er en positiv holdning til Den kulturelle skolesekken fra begge parter. Det er etablert et kreativt fagråd i Finnmark som gir råd i utvikling av det regionale turnétilbudet som tilbys fra fylkesnivå til kommunene i Finnmark. Kunst- og kulturinstitusjoner samt kulturarbeidere i og utenfor Finnmark tilbyr produksjoner i Finnmark og til andre fylker. Fylkesmannen bidrar med pedagogisk fagkompetanse og informerer og veileder om retningslinjer overfor ulike fora i skolesektoren.

Det er utfordringer knyttet til å turnere i grunnskolene i Finnmark. Finnmark fylke med liten befolkning spredt utover et stort geografisk område har en ikke-homogen skolestruktur sammenlignet med resten av landet. Det er enkelte få større byskoler, men det er klart flest mindre lokalsamfunn med få elever, samt grendeskoler med fådelte skoler. Over 25 % av grunnskolene i Finnmark har mindre enn 25 elever.

VURDERING

Fylkesrådmannen ser at det er var nødvendig med evaluering av DKS. Dette er et stort formidlingsprogram som er iverksatt på relativt kort tid. Det er nødvendig å få kunnskap og oversikt over effekt og organisering av denne satsingen. Både innholdsmessig og organisatorisk er Den kulturelle skolesekken en vidtrekkende og ambisiøs satsing som åpner for innovasjon og nytenking i møtet mellom de to atskilte sektorene kultur og skole, og ikke minst bidra til opplevelser og aktivitet for grunnskolebarn i Finnmark.

Fylkesrådmannen vil berømme fylkesmannen i Finnmark for sin prioritering av denne satsingen, og setter stor pris på godt samarbeid til beste for grunnskolen i Finnmark.

Fylkesrådmannen mener at akilleshælen i Den kulturelle skolesekken er en manglende forståelse for at satsingen krever administrative ressurser. DKS, som en stor nasjonal satsing, er iverksatt uten penger til administrasjon fra statlig hold. I mange kommuner og fylker representerer DKS-midlene en mulighet for utvikling og vekst i kunstproduksjon og formidling. Oppgaven ivaretaes ofte av administrasjoner som allerede har stort arbeidspress. Denne begrensningen for fylkeskommuner og kommuner er den klart største svakheten i hele DKS-satsingen.

I Finnmark fylkeskommune er denne satsingen iverksatt samtidig med at administrasjonen er bygd ned, og det har fått konsekvenser både for DKS-satsingen og medført at andre oppgaver er nedprioritert. En landsoversikt fra sekretariatet viser at Finnmark fylkeskommune er blant de fylkesadministrasjoner i landet som prioriterer lavest egen andel av administrative midler til DKS.

Enkelte kommuner i Finnmark har benyttet DKS midlene til tiltak og aktiviteter som går ut over retningslinjene for DKS, som for eksempel til investering i IT utstyr på skolene, innkjøp av teknisk utstyr til kulturskoler, klasseturer med tema friluftsliv, lønninger til vikarlærere, osv . I noen kommuner står DKS midler fortsatt ubenyttet på kommunale konti.

Fylkesrådmannen er opptatt av å ha tett dialog med kommunene og ser det som viktig å bygge nettverk og skape felles arenaer for å sikre god informasjon og veiledning om rutiner og rammer i DKS systemet. Det er også nyttig å bygge fellestiltak og fellesløsninger for å effektivisere administrasjonen i kommuner og fylker. Fylkesrådmannen er opptatt av at kommunene bør samarbeide også om DKS, der det er naturlig.

DKS bør forankres i både skole og kultursektor ved god representasjon i styringsstruktur og operativt arbeid. Åpen kommunikasjon og samarbeid vil minske eventuell avstand og usikkerhet og styrke motivasjon og ønske om medvirkning. Kommuner som skoleeier må ta eierskap i DKS som virkemiddel i sin lokale kultur og skolepolitiske satsing og forankre DKS i skolehverdagen hos elevene. På kommunalt nivå bør det organiseres styringsgrupper og referansegrupper mellom de to sektorer slik at DKS kan utvikles tverrsektorielt.

I små lokalsamfunn spiller de kommunale kulturskolene en viktig rolle som kompetanse og motor innen utvikling og formidling av profesjonell kunst. Kulturskolene bør ivaretas som en viktig ressurs og inkluderes i arbeidet med å utvikle de lokale kulturelle skolesekker i kommunene. Konkrete samarbeidsarenaer og felles møteplasser for kompetanseutvikling bør styrkes for å sikre en god faglig fundert brobygging mellom kultur- og skolesektor.

De to formidlingsformer – profesjonell spisskompetanse innen kunst og kulturuttrykk som representerer en profesjon og spesialisering og interaktivitet og elevenes egne uttrykk må ikke sees som konkurrerende retninger. Det bør gis plass til begge formidlingsformer slik at de kan utfylle hverandre til beste for de unges utvikling. Kulturskolene kan som kompetanse innen kulturopplæring trekkes inn i verkstedprosjekter.

Nasjonale og regionale kunst- og kulturinstitusjoner som produksjons- og formidlingsmiljøer for program for barn og unge er ressurssterke profesjonelle kompetansesentre for DKS i fylkene. Det er viktig at disse institusjonene både på nasjonalt og landsdelsnivå ser Finnmark som et minst like viktig turnéområde som andre fylker. Finnmark med store avstander, få mennesker og små miljøer innen profesjonell kunst bruker mye ressurser på å pleie kontakt om samarbeid innenfor profesjonelle miljøer. DKS Finnmark bruker kunstnere og utøvere fra fylket, men må også hente inn kunstnere og utøvere fra andre deler av landsdelen og landet. DKS Finnmark er derfor avhengig av å få ta del i de regionale og nasjonale ressursentre og ordninger som eksisterer. Her har også institusjonene et ansvar for gi Finnmark tilbud. Som eksempel samarbeider Norsk kulturråd med Norsk Scenekunstbruk i satsingen på scenekunst i DKS. Dette er en refusjonsordning på produksjonsmidler som i liten grad kommer Finnmark til gode. Finnmark fylkeskommune søkte i høst om medlemskap i Norsk Scenekunstbruk for 2007, men fikk avslag fordi det ikke var midler til utvidelse.

Fylkesrådmannen er opptatt av at grunnideen i DKS om at alle barn og ungdom i grunnskolen i Norge skal ha samme nivå på tilbud og aktiviteter i DKS uansett hvor de bor. Det er et viktig element i DKS at skoleelevene skal ha besøk av program på egen skole i sitt nærmiljø og ikke alltid reise lange buss- og skyssbåtreiser for å samles i en felles arena. Det stiller store krav til turnéplanlegging og til hvilke produksjoner som kan besøke skolene i fylket.

En stor andel spesielt innen sceneprogram tilbudt DKS trenger stor spilleflate med blendingsmulighet, rigging av teknisk utstyr på kveldstid og voksen bærehjelp. Disse programmene kan i liten grad gjennomføres i gymsalene på skolene, men må legges til profesjonelle fasiliteter som tåler et stort publikum ad gangen. Turnéer legges derfor til knutepunktarenaer og elevene transporteres inn. Om store tunge produksjoner skal besøke de mange små skoler vil dette kreve mange turnédøgn med ekstra kostnader mht dagshonorarer, hotell døgn, diett, etc. Program som er fleksible og turnévennlige er derfor viktige for Finnmark.

Produksjoner som tilfredsstillende krav til fleksibilitet bør premieres slik at flere miljøer utvikler små og turnévennlige prosjekter som kan reise lange strekk, ha enkel teknisk rigg og spille på små skoler. Dette er krav som bør stilles tydeligere til de produksjonsmiljøer som mottar offentlige midler for å skape program og tilbud til Den kulturelle skolesekken.

KONKLUSJON

Fylkesrådmannen foreslår at det avgis følgende høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune:

- Finnmark fylkeskommune mener at Den kulturelle skolesekken er et viktig og nyskapende formidlingsprogram rettet mot barn og unge. Den kulturelle skolesekken som nasjonal satsing er iverksatt uten penger til administrasjon fra statlig hold i oppstartsfasen. Denne begrensningen for fylkeskommuner og kommuner er den klart største svakheten i hele satsingen.
- De nasjonale kunst og kulturinstitusjonene må også synes og virke i Finnmark. Finnmark fylkeskommune krever at Finnmark inkluderes i nasjonale ordninger slik at også grunnskoleelever i landets nordligste fylke får ta del i de samme formidlingsordninger som resten av landet.
- Det er viktig at det stilles krav til fleksible og turnévennlige program fra de produksjonsmiljøer som mottar offentlige midler for å skape program og tilbud til Den kulturelle skolesekken. Det vil i praksis si at produksjoner som tilfredsstillende krav til fleksibilitet bør premieres i tilskuddssammenheng slik at flere miljøer utvikler små og turnévennlige prosjekter som kan reise lange strekk, ha enkel teknisk rigg og spille på små skoler.
- Konkrete samarbeidsarenaer og felles møteplasser for kompetanseutvikling bør styrkes for å sikre en god faglig fundert brobygging mellom kultur- og skolesektor. Det er viktig å bygge nettverk og skape arenaer for å sikre god informasjon og veiledning om Den kulturelle skolesekken på alle forvaltningsnivå. DKS-sekretariatet bør være en tydeligere bidragsyter i denne brobyggingen og i informasjonsarbeidet.
- Finnmark fylkeskommune mener at det er ingen opplagt faglig eller verdimessig konflikt mellom formidling av profesjonell kunstopplevelse og stimulering av elevens egenaktivitet. De to formidlingsformene utfyller hverandre på en naturlig måte.

Vadsø, 17. januar 2006

Tom Mikalsen
fylkesrådmann

Marianne Pedersen